

SPOTICAČI U LIJEČENJU BOLESTI ZAVISNOSTI- SUPSTITUCIJSKA TERAPIJA U CRNOJ GORI

IZLAGAČ: PRIM. DR DANILO JOKIĆ
SUBSPECIJALISTA ZA
BOLESTI ZAVISNOSTI

BOLESTI ZAVISNOSTI(DROGE)- MOGUĆNOSTI LIJEČENJA U CRNOJ GORI

- ▶ **KLINIČKI CENTAR CRNE GORE**
- ▶ **SPECIJALNE BOLNICE**
- ▶ **DOMOVI ZDRAVLJA**
- ▶ **JAVNA USTANOVA „KAKARICKA GORA”**
- ▶ **NEVLADIN SEKTOR**
- ▶ **PRIVATNE USTANOVE**
- ▶ **OPŠTINSKE KANCELARIJE ZA PREVENCIJU BOLESTI
ZAVISNOSTI**
- ▶ **ALTERNATIVNE OPCIJE LIJEČENJA (KOMUNE,
CRKVA, ISCELITELJI)**

SPOTICAJI U LIJEČENJU BOLESTI ZAVISNOSTI-SUPSTITUCIJSKA TERAPIJA U CRNOJ GORI

PERSPEKTIVA OVISNIKA (DROGE) KOJI TRAZE POMOĆ NA KLINIKAMA CRNE GORE

- *KLINIČKI CENTAR CRNE GORE PSIHIJARIJA 5 MJESTA*

- *SPECIJALNA BOLNICA- KOTOR 9 MJESTA*

- *ZVANIČNA STATISTIKA INSTITUTA ZA JAVNO ZDRAVLJE-*

- *2006 : 2000-3000 OVISNIKA*

- *REGISTAR NARKOMANIJE*

- *2013 : 536 OVISNIKA*

- *2014 : 610 OVISNIKA*

- *2015 : 671 OVISNIKA*

- *2016 : 737 OVISNIKA*

- *2017 : 1300 OVISNIKA (OKO 10% ŽENE)*

**AKCIONI PLAN ZA 2014 GODINU MINISTARSTVA
ZDRAVLJA CRNE GORE
ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CRNE GORE ZA
SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE DROGA 2013-2020**

PRIORITETNA OBLAST: POLICIJA

**U PRVIH 11 MJESECI 2014. GODINE, NA TERITORIJI
CRNE GORE JE U 388 POJEDINAČNIH AKCIJA
ZAPLIJENJENO 997 KILOGRAMA OPOJNIH DROGA**

- ▶ MARIHUANA – 762608,40 GRAMA**
- ▶ KOKAIN – 227902,44 GRAMA**
- ▶ HEROIN – 1772,26 GRAMA**
- ▶ SINT. DROGE – 544,21 GRAMA**
- ▶ FLORMIDAL – 4212,60 GRAMA**

LIJEČENJE ZAVISNOSTI OD OPIJATA MORA IMATI SLEDEĆE KARAKTERISTIKE:

- LIJEČENJE MORA BITI LAKO DOSTUPNO
- ZADRŽAVANJE PACIJENTA U PROGRAMU
- EFIKASAN PROGRAM LIJEČENJA MORA IMATI INTEGRATIVNI PRISTUP
- LJEKOVI
- TESTIRANJE NA DROGE TOKOM LIJEČENJA
- TESTIRANJE NA ZARAZNE BOLESTI
- PSIHOTERAPIJA
- PSIHO-EDUKACIJA
- PORODIČNA TERAPIJA
- PSIHOSOCIJALNE INTERVENCIJE (SOCIJALNA REHABILITACIJA I REINTEGRACIJA)

SUPSTITUCIONA TERAPIJA HEROINSKIH ZAVISNIKA

BUPRENORFIN – METADON

EU I MODELI LIJEČENJA OPIJATSKIH ZAVISNIKA

- ▶ POKRIVENOST TRETMANOM U EU ISPOD 50%;
- ▶ EU I NORVEŠKA (2009. GODINE) 700.000 ZAVISNIKA NA AGONISTIMA;
- ▶ ZEMLJE PRIDRUŽENE EU (OD 2004. GODINE) 2% ZAVISNIKA NA AGONISTIMA;
- ▶ FRANCUSKA 2005. GODINE (POLITIČKA ODLUKA) 700.000 ZAVISNIKA NA BUPRENORFINU;

MODELI LIJEČENJA OPIJATSKIM AGONISTIMA U EU

- ▶ AUSTRIJA I SLOVENIJA-PERORALNI MORFIN SULFAT;
- ▶ LAAM (LIJEVA FORMA METADONA SE NAPUŠTA ZBOG KARDIJALNIH NUSPOJAVA);
- ▶ NJEMAČKA I USA – KODEINSKI LJEKOVI (OKSIKODIN);
- ▶ UK– MEDICINSKI HEROIN (DIACETIL MORFIN);
- ▶ ŠVAJCARSKA, DANSKA I HOLANDIJA PRATE UK (STROGO KONTROLISANO);
- ▶ CRNA GORA (EU KANDIDAT) – METADON I BUPRENORFIN;

NAČELA DRŽAVNE POLITIKE LIJEČENJA ZAVISNIKA

- ▶ ŠTO RANIJE OTKRIVANJE I UVOĐENJE U TRETMAN ZAVISNIKA;
- ▶ ŠTO VEĆI POSTOTAK ZAVISNIKA UVESTI U TERAPIJSKI PROGRAM;
- ▶ KOD ZAPOČETOG LIJEČENJA ZAVISNIKE ŠTO DUŽE DRŽATI POD STRUČNIM NADZOROM;
- ▶ OJAČATI PROGRAME PSIHOTERAPIJE, KONTINUIRANE EDUKACIJE, PORODIČNE TERAPIJE I TERAPIJE KOMORBIDITETA;
- ▶ TERAPIJSKE ZAJEDNICE (POKRIVENOST ZAVISNIKA);
- ▶ KONTRA STAVOVI POLITIKE LIJEČENJA STRUČNE JAVNOSTI I TERAPIJSKIH ZAJEDNICA.

BENEFITI DOBRE DRŽAVNE POLITIKE

- ▶ SMANJENJE BROJA NOVIH ZAVISNIKA REGRUTOVANIH OD STRANE STARIH ZAVISNIKA;
- ▶ SMANJENJE BROJA KAZNENIH DJELA;
- ▶ SMANJEN PRILIV NOVCA I MOĆI U ORGANIZOVANOM KRIMINALA;
- ▶ SAMNENJE ŠIRANJA ZARAZE VIRUSIMA HEPATITISA B I C, HIV-A, TBC-A I PPI;
- ▶ SMANJENJE KORUPCIJE;
- ▶ SMANJENJE PROSTITUCIJE;
- ▶ SMANJENJE SAOBRAĆAJNIH POLITRAUMA;
- ▶ ČUVANJE EKONOMSKOG I EMOCIONALNOG STATUSA PORODICE;
- ▶ SMANJENJE SMRTNOSTI USLED PREDOZIRANJA;
- ▶ SMANJENJE TROŠKOVA LIJEČENJA ZBOG KOMORBIDITETA;
- ▶ SMANJENJE POTROŠNJE ILEGALNIH DROGA I LJEKOVA.

BUPRENORFIN – SAVREMENI TREND

- ▶ BUPRENORFIN – PARCIJALNI OPIJATSKI AGONIST M RECEPTORA I ANTAGONIST KAPA RECEPTORA U MOZGU.
- ▶ ANTAGONIST HEROINA, METADONA I DRUGIH, PUNIH OPIJATSKIH AGONISTA;
- ▶ AFINITET VEZIVANJA ZA RECEPTORE BUPRENORFINA JE 1.000 PUTA JAČI NEGO MORFINA;
- ▶ CAILING EFFECT – POVEĆANJEM DOZE NE POVEĆAVA SE UČINAK;
- ▶ ELIMINACIJA PUTEM STOLICE 70%, OSTATAK MOKRAĆOM;
- ▶ NEŽELJENA DEJSTVA KOD 1% (GLAVOBOLJA, NESANICA, MAMURLUK, MUČNINA, VRTOGLAVICA, ORTOSTATSKA HIPOTENZIJA I ZNOJENJE)

BUPRENORFIN VS METADON

BUPRENORFIN	METADON
<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJA PODNOŠLJIVOST VISOKIH DOZA	<ul style="list-style-type: none"> ○ SLABIJA PODNOŠLJIVOST VISOKIH DOZA
<ul style="list-style-type: none"> ○ NEMA KARDIJALNIH KOMPLIKACIJA	<ul style="list-style-type: none"> ○ MOGUĆNOST SRČANIH ARITMIJA
<ul style="list-style-type: none"> ○ RIJEDAK RAZVOJ TOLERANCIJE	<ul style="list-style-type: none"> ○ ČEST RAZVOJ TOLERANCIJE
<ul style="list-style-type: none"> ○ MANJE ADIKTIVAN	<ul style="list-style-type: none"> ○ VIŠE ADIKTIVAN
<ul style="list-style-type: none"> ○ LAGANO ANTIDEPRESIVNO DJELOVANJE	<ul style="list-style-type: none"> ○ DISFORIJA
<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJA DNEVNA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none"> ○ SLABIJA DNEVNA AKTIVNOST
<ul style="list-style-type: none"> ○ SLABIJA MOGUĆNOST PREDUZIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> ○ MOGUĆNOST PREDUZIRANJA
<ul style="list-style-type: none"> ○ SKUPLJI PROCES LIJEČENJA	<ul style="list-style-type: none"> ○ JEFTINIJI PROCES LIJEČENJA
<ul style="list-style-type: none"> ○ DUŽINA LIJEČENJA?	<ul style="list-style-type: none"> ○ DUŽINA LIJEČENJA?
<ul style="list-style-type: none"> ○ NAČIN PREKIDA LIJEČENJA?	<ul style="list-style-type: none"> ○ NAČIN PREKIDA LIJEČENJA?

BUPRENORFIN – ISTINE I ZABLUDA

ISTINA	ZABLUDA
<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJA KONTROLA PONAŠANJA ZAVISNIKA	<ul style="list-style-type: none"> ○ PACIJENT NIJE IZLIJEČEN
<ul style="list-style-type: none"> ○ PSIHIČKI STABILIZOVAN PACIJENT	<ul style="list-style-type: none"> ○ SIGURNIJA APSTINENCIJA
<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJA DNEVNA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none"> ○ NE IZAZIVA ZAVISNOST
<ul style="list-style-type: none"> ○ VIŠE KONTAKTA SA LJEKAROM	<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJI EFEKAT SA BZD
<ul style="list-style-type: none"> ○ BOLJI KONFOR PACIJENTA	<ul style="list-style-type: none"> ○ IZBJEGAVANJE PSIHOTERAPIJE
<ul style="list-style-type: none"> ○ SIGURNOST PORODICE	<ul style="list-style-type: none"> ○ SAMOINICIJATIVNO POVEĆANJE DOZE
<ul style="list-style-type: none"> ○ MANJA TOLERANCIJA	<ul style="list-style-type: none"> ○ SAMOINICIJATIVNO “SKIDANJE”
<ul style="list-style-type: none"> ○ MOGUĆNOST NEDJELJNIH DOZA	<ul style="list-style-type: none"> ○ SAMOINICIJATIVNO VRAĆANJE NA LIJEK
<ul style="list-style-type: none"> ○ LAKŠI IZLAZAK IZ ZAVISNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ○ MANIPULACIJA SA TEGOBAAMA

SUPSTITUCIJA U CRNOJ GORI

- ▶ METADON- 2005 GODINA
- ▶ BUPRENORFIN- 2015 GODINA
- ▶ SMJERNICE ZA FARMAKOTERAPIJU-
BUPRENORFIN 2018 GODINA
- ▶ MP PODGORICA-2005 GODINA
- ▶ MP KOTOR- 2010 GODINA
- ▶ MP BERANE

CRNA GORA I SUPSTITUCIONA TERAPIJA

- ▶ METADON – REZULTATI PROGRAMA?
- ▶ BUPRANORFIN – TRENUTNA ANALIZA PROGRAMA?
- ▶ STRUČNI KAPACITETI (MOTIVISANI)?
- ▶ PROSTORNI KAPACITETI?
- ▶ PSIHOTERAPIJA?
- ▶ PORODIČNA PSIHOTERAPIJA?
- ▶ TERAPIJSKE ZAJEDNICE?
- ▶ RECIDIVI NAKON IZLASKA IZ ZATVORA?

PITANJA?

- ▶ BROJNOST STRUČNOG KADRA
- ▶ EDUKACIJA LJUDI U ZDRAVSTVENOM SISTEMU
- ▶ KAPACITETI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA
- ▶ TERITORIJALNA POKRIVENOST
- ▶ VRIJEME PROVEDENO U USTANOVI
- ▶ DRUGE TERAPIJSKE MOGUĆNOSTI

PRIJEDLOG UNAPREĐENJA LIJEČENJA BOLESTI ZAVISNOSTI U CRNOJ GORI

- ▶ FORMIRANJE JEDINSTVENOG CENTRA ZA BOLESTI ZAVISNOSTI:
  - ▶ - STANJA NE FATALNOG PREDOZIRANJA OPIJATIMA;
  - ▶ - JEDINICA INTEZIVNE NJEGE;
  - ▶ - STANJA POGORŠANJA KOMORBIDITETA;
  - ▶ - STANJA APSTINENCIJALNIH KRIZA;
  - ▶ - KRIZNA STANJA (KONFLIKTI U PORODICI);
  - ▶ - PSIHOTERAPIJSKA PODRŠKA;
  - ▶ - SUDSKA MJERA OBAVEZNOG LIJEČENJA.
- ▶ FORMIRANJE DNEVNIH CENTARA U SVIM GRADOVIMA;
- ▶ IZABRANI LJEKAR NOSIOC KOMPLETNOG PROGRAMA SUPSTITUCIONE TERAPIJE;
- ▶ FORMIRANJE REGIONALNOG TIMA ZA BOLESTI ZAVISNOSTI
- ▶ REGISTRACIJA ALFA 2 ADRENERGIČKIH AGONISTA (LOFEKSIDINA I KLONIDINA).

HVALA NA PAŽNJI!